

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
JAUNO MATEMĀTIĶU SKOLA

Grafu teorija

Docētājs: Dr. P. Daugulis

2008./2009.studiju gads

Saturs

1. Ramseja skaitļi	3
1.1. 6 cilvēki vienā istabā	3
1.1.1. Uzdevums	3
1.1.2. Grafu modelis un uzdevuma formulējums modeļa terminos	4
1.1.3. Risinājums	5
1.2. Vispārinājumi un problēmas	7
2. Mājasdarbs	8

1. Ramseja skaitļi

1.1. 6 cilvēki vienā istabā

1.1.1. Uzdevums

Istabā atrodas 6 cilvēki.

Pierādīt, ka izpildās vismaz viens no šādiem diviem nosacījumiem:

- eksistē 3 cilvēki, kas pazīst viens otru;
- eksistē 3 cilvēki, kas nepazīst viens otru.

1.1.2. Grafu modelis un uzdevuma formulējums modeļa terminos

Modelēsīm uzdevumu ar *grafu* palīdzību:

- virsotnes - cilvēki;
- balta šķautne starp divām virsotnēm - atbilstošie cilvēki ir pazīstami;
- sarkana šķautne starp divām virsotnēm - atbilstošie cilvēki nav pazīstami.

Katrai 6 cilvēku kopai var piekārtot grafu ar 6 virsotnēm un divu krāsu šķautnēm. Katram šādam grafam var piekārtot cilvēku kopu.

Jāpierāda, ka katram grafam ar 6 un divu krāsu šķautnēm eksistē trijstūris vismaz vienā krāsā.

1.1.3. Risinājums

No katras virsotnes v iziet 5 šķautnes, tādējādi ir iespējami šādi varianti:

- visas šķautnes ir baltas - 5 šķautnes baltas, 0 - sarkanas,
- 4 šķautnes baltas, 1 - sarkana,
- 3 šķautnes baltas, 2 - sarkanas,
- 2 šķautnes baltas, 3 - sarkana,
- 1 šķautnes baltas, 4 - sarkanas,
- visas šķautnes sarkanas - 0 baltas, 5 sarkanas.

Redzam, ka katrā gadījumā virsotnei v vismaz 3 šķautnes $v - x$, $v - y$ un $v - z$ ir vienā krāsā. Pieņemsim, ka šī krāsa ir balta.

Apskatīsim virsotņu kopu $\{x, y, z\}$.

Ir iespējami divi gadījumi:

- starp virsotnēm x, y, z nav nevienas baltas šķautnes, tātad visas šķautnes starp šīm virsotnēm ir sarkanas - eksistē sarkans trijstūris $\widehat{x - y - z}$;
- eksistē balta šķautne starp virsotnēm x, y, z , piemēram, $x - y$ - eksistē balts trijstūris $\widehat{v - x - y}$.

Līdzīgi pierādam, ka eksistē vienas krāsas trijstūris, ja no v iziet vismas trīs šķautnes sarkanā krāsā.

1.2. Vispārinājumi un problēmas

1.1. teorēma. Ja grafam ar divu krāsu šķautnēm ir vismaz 6 virsotnes, tad tam eksistē trijstūris vienā krāsā.

PIERĀDĪJUMS Apskatīsim jebkuru grafa daļu (*apakšgrafu*), kas satur 6 elementus, tajā eksistē meklējamais trijstūris.

Grafu sauksim par *pilnu*, ja tajā jebkuras divas virsotnes ir savienotas.

1.2. teorēma. (*Ramseja teorēma*) Katram $n \in \mathbb{N}$ eksistē $R(n)$ (*n-tais Ramseja skaitlis*) ar šādu īpašību - ja grafam ar divu krāsu šķautnēm ir vismaz $R(n)$ virsotnes, tad tajā eksistē pilns apakšgrafs ar virsotnēm vienā krāsā.

Ir zināms, ka $R(3) = 6$ un $R(4) = 18$. Un viss.

2. Mājasdarbs

1. Pierādiet, ka $R(4) = 18$. Citiem vārdiem sakot, ja telpā ir 18 cilvēki, tad eksistē 4 cilvēki, kas nepazīst viens otru, vai eksistē 4 cilvēki, kas pazīst viens otru.